

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Accountantsverslag 2025

Aan het college van hoofdingelanden
van Hoogheemraadschap Hollands
Noorderkwartier
Postbus 250
1700 AG HEERHUGOWAARD

Onderwerp
Accountantsverslag 2025

Datum
30 maart 2026

Kenmerk
312022006.26.168

Geacht college van hoofdingelanden,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2025 van uw Hoogheemraadschap afgerond. De jaarrekening van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden. Op 4 maart 2026 hebben wij dit accountantsverslag besproken met medewerkers van financiën en concerncontrol, op 10 maart 2026 met de directie en de portefeuillehouder, op 17 maart 2026 met het college van dijkgraaf en hoogheemraden en op 24 maart 2026 met de auditcommissie.

Bij de jaarrekening 2025 hebben wij op 30 maart 2026 een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Vanaf 2025 ziet ons oordeel uitsluitend toe op het aspect getrouwheid en niet meer op het aspect rechtmatigheid. De rechtmatigheid is door de het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier zelf gecontroleerd en verantwoord in de rechtmatigheidsverantwoording welke onderdeel is van de jaarrekening 2025. Ons oordeel bij de jaarrekening 2025 ziet daarom ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2025. In dit accountantsverslag treft u onze belangrijkste conclusies aan naar aanleiding van de controle van de jaarstukken. Daarnaast hebben wij een aantal beschouwingen opgenomen, van posten of onderwerpen waarvan wij het belangrijk vinden om deze onder uw aandacht te brengen. Naast verplichte posten of onderwerpen, zijn dit veelal posten of onderwerpen waar sprake is van schattingselementen, omdat de kans op een afwijking daar per definitieve groter is dan bij posten waar geen sprake is van schattingselementen.

De conclusies en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Valid Signed door A. Booij RA
op 30-03-2026

A. Booij RA

Inhoudsopgave

Contact:

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Arie Booiij

 06 – 1509 2689

 abooij@psa-ra.nl

Gert Scheele

 06 – 1098 0213

 gscheele@psa-ra.nl

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij..	2
2. Financiële positie en resultaat.....	9
3. Conclusies eindejaarscontrole	14
4. Interne beheersing.....	23
5. Overige aangelegenheden.....	26
6. Aandachtspunten vanuit de auditcommissie	31

1.

Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 21 juli 2025 (kenmerk 312022006.25.475) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2025. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Ook heeft de auditcommissie ons een aantal aandachtspunten voor de controle 2025 meegegeven. Deze aandachtspunten zijn verderop in dit hoofdstuk opgenomen en in hoofdstuk 6 van dit verslag treft u onze conclusies aan.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de uitkomsten van de controle. Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het Controleprotocol 2025, zoals door het college van hoofdingelanden (CHI) vastgesteld op 20 november 2024 en de Regeling Controleprotocol WNT 2025 vallen.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en uw Controleprotocol 2025

De materialiteitsbepaling bij uw hoogheemraadschap is gebaseerd op het Waterschapsbesluit (hoofdstuk 5.2) en op het door het college van hoofdingelanden vastgestelde controleprotocol d.d. 20 november 2024 met registratienummer 24.0597151. Daarbij is rekening gehouden met het, voor 2025 gewijzigde, Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Vanaf het verslagjaar 2025 moet de materialiteit voor fouten en onzekerheden tezamen worden bepaald en is deze gebaseerd op 2% van de lasten exclusief toevoegingen aan de reserves. Tot en met 2024 was deze 1% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves voor fouten en 3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves voor onzekerheden. In het controleprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld. De bij onze controle van de jaarrekening 2025 toegepaste goedkeuringstoleranties bedraagt derhalve:

Bron: jaarrekening 2025 *	Fouten en onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 6.922.000

*de totale lasten (excl. stortingen in de reserves) op basis van de jaarrekening 2025 bedragen €346.100.000.

Het college van hoofdingelanden heeft in het controleprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 225.000.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de controle van de jaarrekening 2025 onderkennen wij een aantal aandachtspunten. Deze aandachtspunten brengen mogelijk een verhoogd risico met zich mee op afwijkingen in de financiële verslaggeving, vóór toepassing van beheersmaatregelen. Dit kan mogelijk leiden tot materiële afwijkingen in de jaarrekening en impact hebben op de bedrijfsvoering. De aandachtspunten zijn hieronder weergegeven en hebben wij op 10 september 2025 ook afgestemd met de auditcommissie.

Het opnemen van een onderwerp in deze lijst betekent niet dat het risico of aandachtspunt zich daadwerkelijk heeft voorgedaan of dat er daadwerkelijk sprake is van een probleem. De risico's en aandachtspunten geven aan waar wij tijdens onze controle extra alert op zijn geweest. De aandachtspunten die wij voor 2025 onderkend hebben zijn:

Interne beheersing en opvolging:

- De ontwikkeling van de interne auditfunctie en de voortgang van de verbijzonderde interne controle 2025.
- De follow up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De (actualisatie) van de (fraude-)risicoanalyse, waarbij wij nader zullen inzoomen op het risico's ten aanzien van de prestatieverklaring en de onderbouwing van de prestatielevering in het inkoopproces.
- De kwaliteit van de IT-omgeving (GITC) inclusief opvolging verbeterpunten en de migratie U&F.
- Betalingsverkeer inclusief mutatie crediteurenstamgegevens.

Waarderingen en schattingen:

- Schattingsprocessen en eventuele wijzigingen daarin:
  - De waardering van openstaande vorderingen en de totstandkoming voorziening dubieuze (belasting) debiteuren
  - De waardering van de post "nog op te leggen aanslagen", inclusief de afwikkeling van ramingen met betrekking tot voorgaande jaren.
  - De waardering van personeel gerelateerde voorzieningen, specifiek de pensioenvoorziening voor (oud) bestuurders in verband met de waardeoverdracht per 1 januari 2028 aan het ABP.
  - De waardering van de voorzieningen voor baggeren en saneren waterlopen en overige onderhoudswerkzaamheden (onderhoud persleidingen en rioolgemalen (PL en RG)).

Jaarrekening 2025 en verslaggeving:

- De rechtmatigheidsverantwoording 2025, mede in verband met rechtmatigheidsfouten 2024:
  - Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed voor bedrag van € 2.800.000
- Administratievoering (beheer tussenrekeningen, en memoriaalboekingen)
- De verwerking van mogelijke risico's en claims die financiële impact kunnen hebben op de jaarrekening 2025
- De voortgang van de investeringsplanning en de beheersing van investeringskredieten alsmede de impact van prijsontwikkelingen op budgetten en (toekomstige) kapitaallasten.
- De beheersing van inkomende subsidies, waaronder het risicoprofiel HWBP en daarmee samenhangende jaarrekeningposten.

Ook dienen wij vanuit de controlerichtlijnen specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen. Dit risico is niet uniek voor uw hoogheemraadschap. Belangrijke voorbeelden zijn de memoriaalboekingen (handmatige (correctie)boekingen) en posten die gezien hun aard schattingselementen in zich hebben.

Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'Conclusies eindejaarscontrole'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze conclusies in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

Aandachtspunten vanuit de auditcommissie

Op 10 september 2025 hebben wij, in een pre-auditmeeting, de focus van de controle 2025 met de auditcommissie afgestemd. Op basis van de uitkomsten van deze bespreking heeft de auditcommissie ons, in aanvulling op de hiervoor opgenomen onderwerpen, de volgende onderzoeksvragen meegegeven:

- Hoe wordt de kwaliteit van de facturatie door de energieleveranciers ervaren en moeten er, bijvoorbeeld door een gebrekkige administratie van de leveranciers, veel correctieboekingen worden gemaakt?
- Is de opzet van de liquiditeitsplanning van HHNK in opzet toereikend, om te voorkomen dat onverwachte gebeurtenissen (bijv. later ontvangsten vanuit het HWBP) direct een nadelig effect op de liquiditeitspositie heeft?

Op deze onderwerpen komen wij in het hoofdstuk 6 terug.

De rechtmatigheidsverantwoording is getrouw in de jaarrekening opgenomen, waarbij het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden de geconstateerde afwijkingen op een juiste wijze heeft gepresenteerd

In de jaarrekening 2025 legt het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden (D&H) met de rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af over een drietal rechtmatigheidscriteria die niet expliciet blijken uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van D&H toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd.

Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het CHI vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het op 17 december 2025 door het CHI vastgestelde normenkader 2025 voor de financiële rechtmatigheid. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het CHI vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

De rechtmatigheidsverantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het CHI bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 6.922.000.

De jaarrekening voldoet aan het (gewijzigde) Waterschapsbesluit

Uit de rechtmatigheidsverantwoording blijken afwijkingen van in totaal € 5.270.000, waarvan een bedrag van € 3.366.000 als acceptabel kwalificeert. Deze afwijkingen hebben betrekking op het begrotingscriterium (€ 3.366.000) en het voorwaardecriterium (€ 1.904.000). In de jaarstukken (rechtmatigheidsverantwoording en paragraaf bedrijfsvoering) geeft het college van D&H hier een nadere toelichting op.

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Daarnaast vereisen zij van het college van D&H het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn. De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier zijn uiteengezet in de jaarstukken 2025 in hoofdstuk 17 - Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

Ten opzichte van 2024 zijn de verslaggevingsvoorschriften voor waterschappen, zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit, gewijzigd. Met deze wijziging wordt een consistentere en transparantere verslaglegging beoogd, die aansluit bij het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. De belangrijkste wijzigingen hebben te maken met de inrichting van de jaarstukken en terminologie:

- Met ingang van 2025 is de benaming van de jaarverslaggeving aangepast in jaarstukken.
- De jaarstukken bestaan, tenminste, uit het jaarverslag, de jaarrekening en de overige gegevens. De paragraaf overige gegevens is nieuw vanaf 2025 en bevat tenminste de controleverklaring van de accountant.
- Het jaarverslag bestaat uit tenminste de programmaverantwoording en de paragrafen.
- In de programmaverantwoording (in uw geval de Effecten) wordt minimaal de verantwoording over de realisatie van de programma's, een overzicht van de gerealiseerde dekkingsmiddelen, het bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting en het inzicht in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien opgenomen.
- De begroting en de jaarrekening bevatten tenminste de volgende paragrafen:
  - Uiteenzetting van de financiële positie (inclusief een aantal voorgeschreven kengetallen)
  - Assetmanagement
  - Bedrijfsvoering
  - Openbaarheid
  - Verbonden partijen, voor zover dit aan de orde is
- De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting, het overzicht van gerealiseerde investeringen en de toelichting, de balans en de toelichting en de rechtmatigheidsverantwoording. De rechtmatigheidsverantwoording is daarbij opgenomen als afzonderlijk onderdeel van de jaarrekening.
- De overige gegevens, waaronder de accountantsverklaring, zijn opgenomen als afzonderlijk onderdeel van de jaarrekening.

In het Waterschapsbesluit zijn geen bepalingen opgenomen ten aanzien van de verantwoording van specifieke uitkeringen. Om die reden kan bijvoorbeeld de SiSa-verantwoording niet (meer) in de jaarrekening worden verantwoord. In hoofdstuk 3 gaan wij hier nader op in.

Wij hebben het door het college van D&H toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen aannemelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het Waterschapsbesluit.

Geen resterende geïdentificeerde materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde conclusies zijn dus niet materieel (en hebben dus geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025 van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Daarnaast zijn wij van mening dat de door het college van D&H afgegeven rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave geeft van de rechtmatigheid van het door haar gevoerde financieel beheer.

Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door het CHI wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door de dijkgraaf en de secretaris-directeur ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Onze belangrijkste conclusies en beschouwingen

Onze belangrijkste conclusies en beschouwingen, die wij mee willen geven voor de controlerende rol van het CHI, zijn:

- De financiële ontwikkeling van de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie is van belang voor uw toekomstig financieel beleid en beheer. Uw doelstelling is dat reserves einde van de planperiode van het MJP 2026-2030 weer positief worden. Het MJP 2026 – 2030 geeft voor het eerst in 2029 een positief saldo van de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie. Dit is echter wel

teruggelopen van € 10,4 miljoen volgens het MJP 2025-2029 tot € 2,9 miljoen. Wij vinden het belangrijk dat u vanuit uw controlerende taak erop toeziet dat de tariefegalisatiereserves daadwerkelijk positief worden binnen de MJP-periode.

- In de jaarrekening over 2025 heeft het college van D&H zich met de rechtmatigheidsverantwoording verantwoord over de rechtmatigheid van het gevoerde financieel beheer. De geconstateerde afwijkingen op het begrotingscriterium (€ 3,4 miljoen, welke overigens op basis van uw beleid als acceptabel kwalificeert) en het voorwaarden criterium (€ 1,9 miljoen) zijn lager dan de door het CHI gestelde verantwoordingsgrens van € 6,9 miljoen. Het college van D&H concludeert daarom terecht dat rechtmatig is gehandeld.
- Vanaf 1 januari 2028 wordt het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) verantwoordelijk voor het uitvoeren van de pensioenregelingen voor politieke ambtsdragers, zoals de leden van het dagelijks bestuur van uw hoogheerraadschap. Uw hoogheerraadschap moet hiervoor begin 2028 een eenmalige kapitaalstorting doen en vanaf dan pensioenpremies afdragen aan het ABP. De Commissie BBV heeft aangegeven dat de hoogte van de pensioenvoorziening en eventueel aanwezige kapitaalverzekeringen per 31 december 2025 gelijkgesteld moeten worden aan verwachte kapitaalstorting per 1 januari 2028. In de jaarrekening 2025 is een (aanvullende) storting gedaan van in totaal € 0,9 miljoen. Voor de jaren 2026 en 2027 moet het college van D&H de voorziening ook weer doorrekenen, waarbij onder andere de jaarlijks veranderende rekenrente, de dekkingsgraad waarmee het ABP rekt en de mogelijk wijzigende samenstelling van de populatie bestuurders worden meegenomen.
- De dotatie aan de onderhoudsvoorziening voor persleidingen en rioolgemalen is vanaf 2024 structureel verhoogd op basis van het geactualiseerde onderhouds- en vervangingsplan. Het toenemende aantal assets, hogere risico-inschattingen, forse kostenstijgingen en toenemende complexiteit in de ondergrond zijn belangrijke oorzaken hiervoor. Het management acht deze verhoging nodig om toekomstige uitgaven te kunnen dekken en kosten te egaliseren. Wij benadrukken dat D&H jaarlijks expliciet moet blijven vaststellen dat dit plan actueel en realistisch is en in continuïteit een toereikende onderbouwing vormt voor de gevormde voorziening en de bijbehorende dotaties.
- De directie besteedt structureel veel aandacht aan de interne beheersing en heeft in 2025 verdere stappen gezet om deze te verbeteren, onder meer via onderzoek naar de aansluiting op het Three Lines Model. De uitkomsten hiervan zijn vertaald naar een verbeterproject om rolduidelijkheid, risicomanagement en interne beheersing te versterken, wat wij als een positieve ontwikkeling beoordelen.

2.

Financiële positie en resultaat

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw Hoogheemraadschap neemt in absolute en relatieve zin af

In dit hoofdstuk geven wij een beschouwing van de ontwikkeling in het eigen vermogen alsmede de impact van het resultaat daarop.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van resultaatbestemming. Het gerealiseerde resultaat voor bestemming 2025 bedraagt € 7,3 miljoen nadelig. Per saldo is tussentijds € 23,7 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk nog te bestemmen resultaat over 2025 € 16,4 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans. De reservemutaties hebben dus een belangrijke impact op het te bestemmen resultaat.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (bedragen in € 1 mln. Door afrondingen kunnen geringe verschillen ontstaan)	2025	2024	2023	2022	2021
Eigen vermogen per 1 januari	35,5	66,2	105,7	116,4	110,4
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 23,7	-/- 40,5	-/- 36,9	-/- 15,4	-/- 3,5
Gerealiseerd resultaat	16,4	9,8	-/- 2,6	4,7	9,5
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	-/- 7,3	-/- 30,7	-/- 39,5	-/- 10,7	6,0
Eigen vermogen per 31 december	28,2	35,5	66,2	105,7	116,4

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves, in overeenstemming met de besluiten van het CHI. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2025 3,5% van het balanstotaal (op 31 december 2024: 4,18% van het balanstotaal). In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college van D&H een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2025.

De belangrijkste oorzaak voor de afname van het eigen vermogen, in totaal € 7,3 miljoen, is de inzet van de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie. De tariefegalisatiereserves zijn, in lijn met de Waterschapswet, bedoeld om ongewenste jaarlijkse schommelingen in de belastingtarieven op te vangen en daarmee een gelijkmatige tariefontwikkeling te realiseren. Uit de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie is in 2025 overeenkomstig door het CHI genomen besluiten, in totaal € 22,7 miljoen onttrokken.

Ná de bestemming van het resultaat 2024 hebben de tariefegalisatiereserves vóór bestemming van het resultaat 2025 daarmee de volgende omvang gekregen:

	31-12-2024 voor bestemming	Bestemming resultaat 2024	Toevoegingen 2025	Onttrekkingen 2025	31-12-2025 voor bestemming
Watersysteemheffing	1,5	5,9		-4,7	2,7
Zuiveringsheffing	-30,0	2,2		-15,3	-43,1
Wegenheffing	3,2	1,7	1,9	-2,6	4,2
Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie	-25,3	9,8	1,9	-22,6	-36,2

Bedragen in € 1 mln. Door afrondingen kunnen geringe verschillen ontstaan.

Het saldo van de bestemmingsreserve voor tariefegalisatie voor Zuiveringsbeheer is daarmee in 2025 verder nadelig geworden.

Voordelen van het inzetten van tariefegalisatiereserves kunnen de eerdergenoemde gelijkmatige tariefontwikkeling, een tijdelijke lastenverlichting voor burgers en bedrijven en een optimale inzet van middelen zijn. Als een reserve “hoog” is en niet direct nodig is ter dekking van andere risico’s, kan het inzetten van reserves tariefstijgingen voorkomen. Nadelen bij het inzetten van tariefegalisatiereserves kunnen het maskeren van structurele tekorten zijn, waarmee op langere termijn financiële problemen kunnen ontstaan, een mindere flexibiliteit bij onvoorziene uitgaven, bijvoorbeeld als gevolg van klimaatverandering, onderhoud en investeringen en tijdelijke effecten, welke zichtbaar worden wanneer de reserves leeg zijn en tarieven alsnog moeten stijgen.

Het is naar onze mening van belang dat het vormen en inzetten van tariefegalisatiereserves past binnen de financiële langetermijnstrategie, waarbij structurele inkomsten en uitgaven in balans blijven. Overeenkomstig uw reservebeleid is het toegestaan dat deze reserves negatief worden, mits in de MJP-planperiode blijkt dat deze weer positief wordt. Met het MJP 2025-2029 werd eerst in 2029 een positief saldo van € 10,4 miljoen van de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie verwacht. Het MJP 2026 – 2030 geeft eveneens voor het eerst in 2029 een positief saldo van de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie. Dit is echter wel teruggelopen tot € 2,9 miljoen.

Gelet op voorgenoemde voor- en nadelen, uw verwachting dat de reserves in 2029 weer positief zullen zijn, maar echter beperkter kunnen zijn dan u voorgaand jaar had ingeschat, is het van belang dat u vanuit uw controlerende taak het verloop van de reserves blijft monitoren. Wanneer overigens het voorstel tot bestemming van het resultaat 2025 zal worden aangenomen, zullen de tariefegalisatiereserves elk overigens als volgt toenemen (zie de tabel op de volgende pagina), waarmee de totale stand van de tariefegalisatiereserves dan circa € 19,9 miljoen minder negatief zal zijn, dan waar u nog vanuit ging in het MJP 2026-2030.

	31-12-2025 voor bestemming	Resultaat 2025	31-12-2025 na bestemming
Watersysteemheffing	2,7	6,2	9,0
Zuiveringsheffing	-43,1	4,3	-38,8
Wegenheffing	4,2	5,8	10,0
Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie	-36,2	16,3	-19,9

Bedragen in € 1 mln. Door afrondingen kunnen geringe verschillen ontstaan.

Wij verwijzen u verder naar de toelichting op de balans (hoofdstuk 20.2 van de jaarstukken), waar het college van D&H nader ingaat op de ontwikkeling van het eigen vermogen en de mutaties in 2025.

Resultaat 2025 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde resultaat voor bestemming. Daarnaast kent het Hoogheemraadschap ook het nog te bestemmen resultaat. Dit is het gerealiseerde resultaat voor bestemming plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door het CHI genomen besluiten. Concreet betekent dit voor uw Hoogheemraadschap het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1 miljoen)	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2025
Totale baten	338,8	335,6
Totale lasten	346,1	362,3
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	-/- 7,3	-/- 26,7
Af: toevoegingen aan reserves	5,7	2,1
Bij: onttrekkingen uit reserves	29,4	28,8
Saldo mutaties reserves (per saldo onttrokken)	23,7	26,7
Gerealiseerd resultaat (voordelig)	16,4	0

De exploitatie over 2025 laat een nadelig gerealiseerd resultaat voor bestemming van € 7,3 miljoen zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) nadelig saldo van € 26,7 miljoen. Dit is een voordeel ("minder nadelig") van € 19,4 miljoen.

Het gerealiseerde voordelig nog te bestemmen resultaat ad € 16,4 miljoen is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen. In de jaarstukken wordt onder meer in het jaarverslag bij de Effecten en in de jaarrekening in hoofdstuk 18 een nadere

toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen. In de jaarstukken wordt tevens voorgesteld om het voordelige resultaat van € 16,4 miljoen te verrekenen met de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie.

Het nadelige exploitatieresultaat 2025 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het genormaliseerd resultaat kan een bijdrage leveren aan uw inzicht in het structureel begrotingsevenwicht.

Uw hoogheemraadschap heeft lange termijnverplichtingen, zoals het onderhoud van waterkeringen, de waterzuivering en de klimaatadaptatie. Door inzicht te hebben in structurele inkomsten en uitgaven kunt u voorkomen dat u afhankelijk wordt van incidentele meevallers of reserves en kunt u lange termijnplannen maken zonder grote financiële risico's. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is daarmee van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. Het "genormaliseerde" resultaat (bedragen x € 1 miljoen) is als volgt:

Nadelig resultaat (voor bestemming)	-/- € 7,3
Totaal incidentele lasten	€ 1,9
Totaal incidentele baten	-/- € 10,5
Genormaliseerd resultaat (voor bestemming)	-/- € 15,9

In hoofdstuk 18.4 van de jaarstukken geeft het college van D&H inzicht in de incidentele baten en lasten. Korthedshalve verwijzen wij u hier verder naar.

De weerstandsratio valt binnen de door het CHI vastgestelde bandbreedte; het weerstandsvermogen zou daarmee toereikend zijn om op totaalniveau de thans onderkende risico's af te kunnen dekken

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit heeft het college van D&H bepaald op € 15,6 miljoen. Dit komt overeen met de omvang van de algemene reserve. In de paragraaf "Uiteenzetting financiële positie" heeft het college van D&H een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Deze cumuleren voor 2025 tot een bedrag van € 9 miljoen (2024: € 11,0 miljoen). Op basis van deze kwantificering constateert het college van D&H dat de ratio voor het weerstandsvermogen op 1,7 uitkomt (2024: 1,4). Daarmee valt de weerstandsratio binnen de bandbreedte van 1,4 – 2,0 die u in de Kadernota risicomanagement 2022 heeft vastgesteld.

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie, de onderkende risico's en de kwantificering daarvan verwijzen wij u naar de paragraaf Uiteenzetting financiële positie (hoofdstuk 15) in uw jaarstukken 2025. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen, omdat deze niet in de jaarrekening, maar in het jaarverslag zijn opgenomen.

3. Conclusies eindejaarscontrole

3. Conclusies eindejaarscontrole

De rechtmatigheidsverantwoording 2025 is opgenomen in de jaarrekening en geeft een getrouw beeld

Tot en met het boekjaar 2024 hebben wij als accountant een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening van uw hoogheerraadschap afgegeven. Met de invoering van 2025 moet het college van D&H een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening opnemen. Met deze rechtmatigheidsverantwoording verantwoordt het college van D&H zich over de rechtmatigheid van het gevoerde financieel beheer. Omdat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening wordt opgenomen, valt deze vanaf het verslagjaar 2025 onder ons getrouwheidsoordeel.

Welke kaders gelden voor uw rechtmatigheidsverantwoording?

Verantwoordings- en rapporteringsgrens

Met het vaststellen van de “Verordening inzake de controle op het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie (24.0597111)” op 20 november 2024 heeft het CHI bepaald dat er een “Controleprotocol” moet worden vastgesteld, waarin kaders voor de controle voor zowel de accountant (getrouwheid van de jaarrekening) als het dagelijks bestuur (rechtmatigheid) zijn opgenomen. Op 20 november 2024 heeft het CHI het “Controleprotocol (24.0597151)” vastgesteld. Hierin is bepaald dat de verantwoordingsgrens 2% van de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves bedraagt. Voor 2025 is dat een bedrag van (afgerond) € 6.922.000. De rapportagegrens (wanneer geconstateerde afwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering moeten worden toegelicht) is vastgesteld op € 225.000.

Wanneer fouten en onduidelijkheden de verantwoordingsgrens niet overschrijden, is – in materiële zin - sprake van rechtmatig handelen door het college van D&H en zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand gekomen. Wanneer fouten en onduidelijkheden de verantwoordingsgrens wel overschrijden, dan worden deze in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college van D&H in de paragraaf bedrijfsvoering.

Normenkader

Het vastgestelde normenkader 2024 e.v. (24.1038399) is gebruikt voor de interne controles in 2025. Aan het einde van ieder jaar vindt er een beoordeling plaats of en welke wijzigingen gedurende het jaar hebben plaatsgevonden. Deze wijzigingen worden vervolgens geformaliseerd door vaststelling van een nieuw normenkader. Het college heeft vastgestelde normenkader 2024 geëvalueerd en eind 2025 geactualiseerd. Dit normenkader is door het CHI vastgesteld op 17 december 2025.

Op basis van dit normenkader 2025 heeft het college van D&H beoordeeld of de interne controle over het lopende jaar (2025) toereikend is geweest.

Het normenkader is van belang voor de interne controle (en verantwoording) met betrekking tot de drie rechtmatigheidscriteria die van belang zijn voor de rechtmatigheidsverantwoording. Op deze drie criteria gaan wij hierna in.

Begrotingscriterium, voorwaardencriterium en M&O-criterium

In hoofdstuk 17 van de jaarstukken zijn de “grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording” opgenomen. Deze grondslagen zijn in overeenstemming met het door het CHI vastgestelde Controleprotocol.

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, lasten en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop het CHI de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door het CHI zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

Het CHI en het college van D&H kunnen nadere afspraken maken in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat het college van D&H deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering). Met het vaststellen van het controleprotocol is hier invulling aangegeven. De nadere afspraken tussen het CHI en het college van D&H zijn opgenomen in de grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Het voorwaardencriterium schrijft voor dat financiële handelingen alleen mogen plaatsvinden onder de voorwaarden zoals opgenomen in de wet of in een verordening en heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. In hoofdstuk 6 van het Controleprotocol is bepaald dat de rechtmatigheidscontrole door het college van D&H op het voorwaardencriterium zich beperkt tot de aspecten recht, hoogte en duur.

Het is aan de organisatie om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. Op basis van de eisen in de wet- en regelgeving zal een vertaling plaats vinden naar de opzet van de interne organisatie.

Toelichting in paragraaf bedrijfsvoering

In het Controleprotocol is opgenomen dat in de paragraaf bedrijfsvoering fouten of onduidelijkheden groter dan € 225.000 dienen te worden toelicht.

Uw rechtmatigheidsverantwoording 2025

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat deze voldoet aan het voorgeschreven model en dat daarbij de door het CHI vastgestelde kaders zijn gehanteerd. Deze kaders zijn in overeenstemming met richtlijnen die vanuit de commissie BBV zijn gegeven.

Verantwoording

Op basis van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2025 blijkt dat er rechtmatigheidsafwijkingen zijn geconstateerd, echter zijn deze lager dan de verantwoordingsgrens (2%, ofwel € 6.922.000). De geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen hebben betrekking op de criteria begrotingsrechtmatigheid en het voorwaardencriterium.

Samenvatting rechtmatigheidsverantwoording	Bedragen
Begrotingscriterium (bruto)	€ 3.366.000
Begrotingscriterium (netto)	€ 0
Voorwaardencriterium (afwijkingen Europese aanbestedingen)	€ 1.904.000
M&O-criterium	€ 0
<i>Rechtmatigheidsfouten bruto</i>	€ 5.270.000
<i>Rechtmatigheidsfouten netto</i>	€ 1.904.000

In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college van D&H een toelichting opgenomen op de rechtmatigheidsbevindingen, welke hoger uitvallen dan de door het CHI vastgestelde rapporteringsgrens van € 225.000.

Toelichting begrotingscriterium

Op het effect "Bestuur en organisatie" is sprake van lastenoverschrijdingen van in totaal € 3.366.000. Op de overige effecten is geen sprake van overschrijdingen en ook is geen sprake van overschrijdingen van investeringskredieten. De totale begrotingsoverschrijding bedraagt derhalve € 3.366.000. Gelet op de kaders die het CHI in het normenkader aan het college van D&H heeft meegegeven, kwalificeren deze afwijkingen voor het gehele bedrag van € 3.366.000 als acceptabel. Wij verwijzen u

verder naar de paragraaf bedrijfsvoering waar het college van D&H een nadere toelichting hierop heeft gegeven.

Toelichting voorwaarden criterium

Onder het voorwaarden criterium staan de bevindingen ten aanzien van de Europese aanbestedingen vermeld. In het kader van de verbijzonderde interne controle heeft het college van D&H onderzocht of de opdrachtverleningen overeenkomstig de richtlijnen voor Europese aanbestedingen zijn gedaan. Het college heeft daarbij voor een viertal opdrachten vastgesteld dat dit niet het geval is. De hiermee samenhangende lasten die in de jaarrekening 2025 zijn opgenomen, bedragen € 1.904.000. Op basis van onze controle komen wij tot dezelfde afwijkingen. Het college van D&H heeft deze afwijkingen meegewogen in de rechtmatigheidsverantwoording. Het is van belang dat blijvend wordt toegezien op stringente naleving van de Europese aanbestedingsregels.

Toelichting M&O-criterium

Binnen het hoogheemraadschap is geen overkoepelend beleidsstuk M&O oftewel M&O beleid aanwezig. Het feit dat geen beleid aanwezig is dient - in overeenstemming met de Kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV - door het college van D&H te worden vermeld in de paragraaf bedrijfsvoering. Wij hebben vastgesteld dat het ontbreken van een overkoepelend M&O beleid is vermeld in de paragraaf bedrijfsvoering, waarbij het college van D&H tevens aangeeft dat dit in 2026 zal worden ontwikkeld.

Vanuit zowel de interne controlewerkzaamheden als onze controlewerkzaamheden zijn overigens geen indicaties gebleken dat sprake is geweest van misbruik dan wel oneigenlijk gebruik. Daarom is geen sprake van daadwerkelijke afwijkingen die mee moeten worden genomen in de rechtmatigheidsverantwoording (en is toelichting in paragraaf bedrijfsvoering terecht).

Ons oordeel bij uw rechtmatigheidsverantwoording

Op basis van onze toetsing aan de wettelijke voorschriften inzake de rechtmatigheidsverantwoording en de kaderstelling door het CHI hebben wij vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording van het college van D&H een getrouw beeld geeft. De jaarrekening (rechtmatigheidsverantwoording) en het jaarverslag (paragraaf bedrijfsvoering) bevat alle voorgeschreven informatie. Alle verplichte onderdelen zijn toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Verantwoording specifieke uitkeringen afwijkend dan in voorgaande jaren

In de jaarrekening 2024, maar ook de jaren daarvoor, was in hoofdstuk 25 “verantwoordingsinformatie” opgenomen met betrekking tot de verantwoording van enkele specifieke uitkeringen, die onder het regime van de SiSa-verantwoording vielen. De SiSa-verantwoording houdt in dat de bestedingen van door u ontvangen subsidies van het Rijk, waaronder ook de provincie, met de jaarrekening verantwoord en gecontroleerd werden. Ook in 2025 is sprake van een aantal zogenaamde SiSa-regelingen die voor uw hoogheemraadschap van toepassing zijn.

Dit betreft de volgende vijf regelingen:

Sisa code	Specifieke uitkering
BZK C126	Verbetering digitale dienstverlening
IenW E107	Subsidieregeling stimulering uitvoering maatregelen Deltaplan Agrarisch Waterbeheer
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023
LVVN L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland (SiSa tussen medeoverheden)

Er is in 2025 op landelijk niveau onduidelijkheid ontstaan of de wijze van verantwoorden en controleren van deze specifieke uitkeringen via de SiSa-verantwoording in de jaarrekening, in overeenstemming is met de wettelijke kaders voor verslaggeving die voor waterschappen gelden. Op grond van het Waterschapsbesluit maakt de SiSa-verantwoording geen onderdeel uit van het verslaggevingskader. Omdat de SiSa-regelingen wel onderdeel uitmaken van de “te verantwoorden regelingen” volgens het verantwoordingsoverzicht SiSa 2025 van het ministerie van BZK, zou dat betekenen dat de verantwoording via de zogenaamde SiSa-bijlage zou moeten plaatsvinden. Derhalve is sprake van niet gelijklopende kaders en kan verantwoording en controle niet via de jaarrekening-(controle) plaatsvinden.

Eén en ander heeft tot gevolg gehad dat er tot ver in 2026 discussie bestaat tussen het Ministerie van I&W, de Unie van Waterschappen en de Nederlandse beroepsorganisatie van Accountants over de verantwoordingswijze van deze specifieke uitkeringen, en de wijze waarop wij daarbij als accountant de controleverklaring moeten afgeven.

Op dit moment is nog geen definitieve conclusie over de wijze waarop waterschappen hierover verantwoording moeten afleggen. Wel is duidelijk dat het normenkader en het controleprotocol voor de verantwoording van en de controle op deze specifieke uitkeringen pas in of na april 2026 definitief zal zijn. Totdat dit definitief is, kunnen wij de controle op de SiSa-uitkeringen en de verantwoordingsinformatie inzake de Hersteloperatie kinderopvangtoeslag niet afronden. Uw hoogheemraadschap heeft ervoor gekozen om de verantwoording van deze specifieke uitkeringen ter informatie wel in de jaarstukken op te nemen. Dit is echter niet als onderdeel van de jaarrekening, maar als een aparte bijlage. Deze bijlage maakt geen onderdeel uit van de jaarrekening, zodat deze verantwoordingsinformatie ook niet in ons oordeel bij de jaarrekening is betrokken.

Wij zullen op een later moment, als het controleprotocol voor de controle van deze specifieke uitkeringen definitief is, de controle op deze specifieke uitkeringen afronden, en daar afzonderlijk een controleverklaring bij verstrekken. Het feit dat we later een afzonderlijke controle zullen uitvoeren op deze regelingen, zal impact hebben op onze tijdsbesteding. Hoeveel extra inzet dit ons gaat kosten, is nu nog niet in te schatten, maar een geschatte bovengrens en ondergrens voor deze werkzaamheden hebben we inmiddels ambtelijk afgestemd.

Overige verantwoordingsinformatie

Behalve bovenstaande SiSa-regelingen wordt de verantwoordingsinformatie Hersteloperatie kinderopvangtoeslag ook op dezelfde wijze verantwoord. Voor deze verantwoordingsinformatie is in de Staatscourant 2022-9942 aangegeven dat “verantwoording en accountantscontrole plaatsvinden op een wijze die zoveel mogelijk vergelijkbaar is met de SiSa-systematiek”. In deze publicatie is ook expliciet aangegeven met welke goedkeuringstoleranties de verantwoordingsinformatie moet worden gecontroleerd, waarbij wordt verwezen naar het Bado. De genoemde richtlijnen zijn als gevolg van wijzigingen in het Bado in 2025 echter niet meer van toepassing. Ook hier is dus sprake van niet gelijklopende kaders, en geldt hetzelfde als hierboven beschreven bij de SiSa-verantwoording.

Pensioenverplichtingen mogelijk niet toereikend om kapitaalstorting per 1 januari 2028 te kunnen dekken

Vanaf 1 januari 2028 zal het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) verantwoordelijk worden voor uitvoeren van de pensioenregeling voor politieke ambtsdragers, zoals de leden van het dagelijks bestuur van uw hoogheemraadschap. Uw hoogheemraadschap moet hiervoor begin 2028 een eenmalige kapitaalstorting doen en vanaf dan pensioenpremies afdragen aan het ABP. Vanaf 1 januari 2028 is uw hoogheemraadschap vervolgens jaarlijks pensioenpremies aan het ABP verschuldigd.

Uw hoogheemraadschap heeft in de zomer van 2025 meegedaan aan een landelijk onderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen, waarbij is ingegaan op:

- de voor de overdracht beschikbare middelen (waaronder de pensioenvoorziening)
- het vermogen dat nodig is om op basis van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in te kopen bij het ABP (de eenmalige kapitaalstorting); en
- de toekomstige aan het ABP verschuldigde pensioenpremie.

Op 3 december 2025 heeft de Commissie BBV een antwoord op een vraag gepubliceerd over de verantwoording en waardering van de pensioenvoorziening in de jaarrekening 2025. De Commissie BBV heeft daarbij de volgende stellige uitspraak gedaan:

- Decentrale overheden die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van Appa naar ABP hebben meegedaan, dienen bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening en eventueel aanwezige kapitaalverzekeringen per 31 december gelijk te stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek (benodigd vermogen op 1 januari 2025 op basis van inkoop Wtp bij ABP) en rekening te houden met de gewijzigde verplichtingen over 2025;
- Decentrale overheden die niet aan het onderzoek hebben deelgenomen moeten de pensioenverplichting voor ambtsdragers eveneens analoog aan de gehanteerde berekening van het onderzoek onderbouwen. Uitgaande van het uitgevoerde onderzoek zal de pensioenverplichting per 1 januari 2025 naar verwachting tussen de 10% en 20% moeten worden verhoogd om deze per 31 december 2025 op het juiste niveau te krijgen;
- Bovenstaande bedragen dienen tot het moment van overdracht aan het ABP jaarlijks herzien te worden;

- In de jaarrekening dient een toelichting te worden opgenomen waarin de mogelijkheid voor eventuele vrijval van de voorziening door bijvoorbeeld rentestijging wordt benoemd alsmede de einddatum waarop de overdracht naar het ABP plaatsvindt.

Het college van D&H is ten behoeve van de jaarrekening 2025 nagegaan wat de totale pensioenverplichting zou moeten zijn en op welke wijze in dekking daarvan is voorzien. Op basis van actuele actuariële berekeningen bedraagt de totale verplichting ultimo 2025 € 5.422.000. Een deel hiervan, ultimo 2025 € 2.385.000, is door u belegd in kapitaalverzekeringen. Dat betekent dat in de voorziening het restant, ofwel € 3.037.000 zou moeten zitten. De voorziening bedraagt echter € 3.029.000. Dit beperkte verschil is veroorzaakt doordat uw actuaris van de dekkingsgraad per 30 november 2025 is uitgegaan in plaats van de dekkingsgraad per 31 december 2025.

De koersveranderingen van de kapitaalverzekering, de jaarlijks wijzigende rekenrente en de dekkingsgraad die het ABP hanteert zijn de komende jaren medebepalend voor omvang van de totale verplichting die uw hoogheerraadschap per 1 januari 2028 zal hebben. De waardering van de totale verplichting blijft daarmee een aandachtspunt de komende jaren.

Dotatie aan de voorziening groot onderhoud persleidingen en rioolgemalen neemt structureel toe

Uw hoogheerraadschap heeft een voorziening gevormd voor de egalisatie van de kosten van groot onderhoud aan persleidingen en rioolgemalen (PL & RG). Wij constateren dat de dotatie aan deze voorziening de afgelopen jaren structureel is toegenomen. Waar de dotatie in 2024 € 8,8 mln. bedroeg en in 2025 € 9,0 mln., is deze in de begroting 2026 aanvankelijk vastgesteld op € 12,7 mln. en op basis van een recente actualisatie verhoogd naar € 15,9 mln. per jaar vanaf 2026. Uit een toelichting van het management blijkt dat deze stijging samenhangt met een actualisatie van het onderliggende onderhouds- en vervangingsplan. Daarbij spelen meerdere factoren een rol, waaronder:

- een toename van het aantal rioolgemalen en de lengte van persleidingen (circa 10%) als gevolg van eerdere overnames van gemeentelijke assets, waarvan een deel nu voor het eerst aan grootschalig onderhoud toe is;
- aangescherpte inzichten vanuit risico gestuurd beheer, mede doordat de assetdata de afgelopen jaren verder is gecompleteerd;
- aanzienlijke prijsstijgingen sinds 2017, met name voor persleidingen (circa 48%) en rioolgemalen (circa 25%), mede als gevolg van schaarste aan grondstoffen, hogere duurzaamheidseisen en stijgende personeels- en uitvoeringskosten;
- toenemende complexiteit in de ondergrond door de aanleg van datakabels en middenspanningskabels, wat leidt tot hogere kosten bij vervanging en renovatie.

Het management geeft aan dat met de verhoogde dotatie nog steeds sprake is van kostenegalisatie: de dotatie is bedoeld om de structureel stijgende onderhouds- en vervangingskosten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Daarbij is toegelicht dat binnen de totale dotatie ook afschrijvingslasten van eerdere investeringen zijn begrepen, waardoor de 'zuivere' dotatie in de afgelopen

jaren al opliep. De recente verhoging van € 3,2 mln. per jaar is volgens het management noodzakelijk om de verwachte toekomstige uitgaven te kunnen dekken.

Wij merken op dat de omvang van de voorziening en de jaarlijkse dotatie in sterke mate afhankelijk zijn van aannames en ramingen in het onderliggende meerjarenonderhouds- en vervangingsplan. In dat licht achten wij het van belang dat D&H expliciet blijft vaststellen dat dit plan actueel en realistisch is en in continuïteit een toereikende onderbouwing vormt voor de gevormde voorziening en de bijbehorende dotaties. Periodieke actualisatie, transparante vastlegging van uitgangspunten (zoals prijsontwikkelingen, assetconditie en risicoprofielen) en bestuurlijke besluitvorming hierover zijn daarbij essentieel om de kostenefficientie ook op langere termijn te borgen en financiële verrassingen te voorkomen.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) regelt de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, en stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Bij wet is vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2025 van € 246.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen waterschappen het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Ook dienen de ontvangen vergoedingen die bij andere WNT-plichtige instellingen zijn ontvangen te worden verantwoord in de WNT-verantwoording. Aangezien het voor ons niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in de Regeling Controleprotocol WNT opgenomen dat wij de anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. In onze controleverklaring is dit ook als zodanig toegelicht. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden. In 2025 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2026 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2025 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken, en dat voor een periode van zeven jaar. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim-controle

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij een managementletter aan de directie uitgebracht. Net als in voorgaande jaren zien we dat de directie binnen uw hoogheerraadschap veel aandacht besteedt aan de interne beheersing. Ook in 2025 zijn weer stappen zijn gezet om de grip op de interne beheersing te verbeteren en is sprake van een continue ambitie om deze te blijven ontwikkelen.

In 2025 heeft de directie een onderzoek uit laten voeren naar de vraag in hoeverre de huidige inrichting van rollen en verantwoordelijkheden aansluit op het Three Lines Model, en hoe deze verder te versterken is. Uit het onderzoek blijkt dat “de uitvoering in de eerste lijn deels op orde is, maar dat rolduidelijkheid en afstemming met en in de tweede en derde lijn ontbreken. Risicobeheersing is versnipperd en er is nog geen centrale, onafhankelijke auditfunctie”. Deze onduidelijkheid gaat ten koste van de effectiviteit van de interne beheersing en risicomangement en de samenwerking van de betrokken afdelingen en clusters, zo staat in het rapport. Uit het rapport blijken meerdere conclusies en aanbevelingen, die door de directie zijn omgezet in een project (Implementatie Three Lines Model). Dit project is als onderdeel opgenomen in het ‘verbetertraject financieel inzicht’. Met dit verbetertraject beoogt de directie tot een zorgvuldige afweging te komen hoe het 3 lijnen model geïmplementeerd kan worden en hoe de kwaliteit van de interne beheersing en het operationeel risicomangement kan worden verhoogd. Uit dit alles blijkt dat er binnen uw hoogheerraadschap veel aandacht is voor de interne beheersing. Dit vinden wij een positieve ontwikkeling.

De aanbevelingen die wij aan de ambtelijke organisatie hebben gedaan zijn door de directie opgenomen in het aanbevelingenregister. Op de realisatie van deze aanbevelingen wordt actief gestuurd door de directie. In hoofdstuk 16 van de jaarstukken wordt op hoofdlijnen ook inzicht gegeven in de status van de aanbevelingen. De aanbevelingen die wij aan de directie hebben gedaan zijn nader onder te verdelen naar drie thema’s: aandachtspunten voor de interne beheersing, procesbevindingen en aandachtspunten voor de jaarrekening.

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij 3 nieuwe aanbevelingen aan de ambtelijke organisatie gedaan, die door de directie zijn overgenomen. Dit betreffen de volgende:

Interne beheersing:

- Vanaf het derde kwartaal 2025 is een interne auditfunctie operationeel om zelfstandig audits uit te voeren. Dit versterkt de onafhankelijkheid en positionering. De volledige integratie en positionering vergt naar verwachting van de directie nog zes tot twaalf maanden. Momenteel werkt interne audit nauw samen met VIC, waardoor de scheiding tussen tweede en derde lijn nog niet volledig is gerealiseerd. In 2026 moet deze scheiding gerealiseerd zijn, zodat de interne audit een onafhankelijke toets kan uitvoeren op de werkzaamheden van de VIC.

Stand van zaken begin 2026: deze aanbeveling is door de directie geïntegreerd in het project 'Implementatie Three Lines Model'.

- Betrek risicofactoren als corruptie en CEO-fraude actief in uw frauderisicoanalyse en betrek het CHI actief in de totstandkoming en evaluatie van de frauderisicoanalyse.

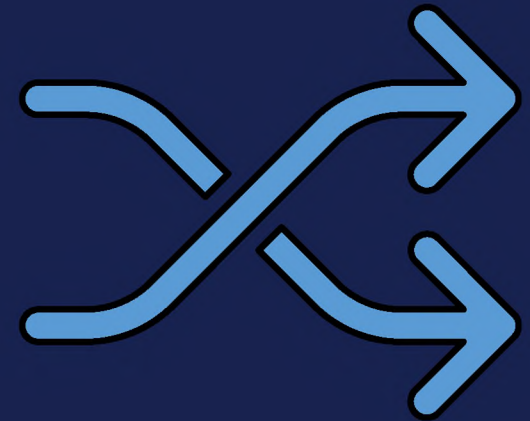
Stand van zaken begin 2026: de stand van zaken is toegelicht in de jaarstukken in hoofdstuk 16. Opvolging zal in 2026 plaatsvinden.

Procesbevindingen:

- Wij zien verbeterpunten in de interne beheersing van energiekosten. Stimuleer leveranciers om het energiemanagementsysteem te gebruiken voor verbruiksgegevens en facturatie, en verplicht dit waar mogelijk. Leg handmatige controles en resultaten vast en vul het controlebestand aan voor alle factuuronderdelen.

Stand van zaken begin 2026: De directie heeft aangegeven deze bevinding in of vanaf 2026 op te zullen volgen.

5. Overige aangelegenheden

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van D&H

Er zijn geen meningsverschillen met het college van D&H geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college van D&H en de medewerkers van uw hoogheemraadschap de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van D&H ontvangen

Wij hebben namens het college van D&H een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die elders in het rapport zijn opgenomen ten aanzien van EU-aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Voor wat betreft onze bevindingen verwijzen wij naar hoofdstuk 4 van dit verslag. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen verdere bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van uw hoogheemraadschap, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het ‘omzeilen’ van de interne beheersingsmaatregelen door het management. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2025 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude.

In 2024 rapporteerden wij dat er initiatieven zijn opgestart om tot een eerste frauderisicoanalyse te komen. Dit jaar is de directie opnieuw en met meer diepgang begonnen aan een uitgebreide frauderisicoanalyse, waarbij alle processen kritisch zijn doorgelicht op kwetsbaarheden en mogelijke frauderisico's. De aanpak is zorgvuldig en gestructureerd geweest: via interviews door de hele organisatie op diverse functieniveaus, via risicoanalyses en via het testen van bestaande beheersmaatregelen is niet alleen inzicht verkregen in de huidige situatie, maar zijn ook concrete verbeterpunten geformuleerd. Door deze analyse jaarlijks te herhalen en bestuurlijk te verankeren, wordt de bewustwording rondom frauderisico's vergroot en de interne beheersing structureel versterkt. Het is goed om te zien dat HHNK actief werkt aan het voorkomen en beheersen van fraude, en hiermee invulling geeft aan haar wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Wij onderschrijven het belang van de frauderisicoanalyse en zien dat uw organisatie in 2025 weer verdere stappen heeft gezet om de analyse te verbeteren, door kans en impact beter te onderbouwen en ook de maatregelen van interne beheersing expliciet te toetsen op de wijze waarop deze tot stand is gekomen. Wij hebben de directie, voor komende actualisaties of aanscherpingen, tenslotte geadviseerd om ook aandacht te hebben aan actuele thema's als corruptierisico's en "CEO-fraude". Wij hebben vernomen dat de organisatie dit inmiddels heeft opgepakt.

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier in 2024 voldoende is gewaarborgd.

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hierna (zie de volgende pagina) opgenomen.

Aanvullende dienstverlening
Controle Financiële Verantwoording 2025 HWBP-project Markermeerdijk Hoorn – Edam – Amsterdam
Controle Financiële Verantwoording 2025 HWBP-project Samenwerken aan Kunstwerken
Verificatiewerkzaamheden Financiële Verantwoording Interreg FlashFloodBreaker
Verificatiewerkzaamheden Financiële Verantwoording Interreg ResNRJwater
Verificatiewerkzaamheden Financiële Verantwoording Interreg Bonsai
Verificatiewerkzaamheden Financiële Verantwoording Interreg Treasure
Verificatiewerkzaamheden Financiële Verantwoording Interreg Manabas Coast

Controleverschillen

Naar aanleiding van onze controle is een aantal controleverschillen niet meer gecorrigeerd. Deze controleverschillen zijn niet materieel en zijn ook door het college van D&H met de “bevestiging bij de jaarrekening” aan ons bevestigd. Hieronder is het overzicht van niet gecorrigeerde controleverschillen opgenomen:

Aard van de fouten	Bedragen
<i>Getrouwheidsfouten</i>	
Toevoeging aan de voorziening frictiekosten SDI te laag (kosten in 2026 verantwoord)	€ 91.000
Baten verwerking slib te laag verantwoord	-/- € 52.000
Totaal getrouwheidsfouten in de controle (impact: resultaat te hoog)	€ 39.000
Aard van de onzekerheden	Bedragen
Onzekerheid inzake getrouwheid	N.v.t.
Totaal onzekerheden in de controle	N.v.t.

Daarnaast is in de jaarrekening een aantal (tekstuele) correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport “In het publieke belang” van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een inschatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen, het archiveren van ons dossier en de afronding van de controle van de specifieke uitkeringen).

	Uren geraamd	Uren besteed
Tekenend accountant	88	108
Overige teamleden	534	586

6. Aandachtspunten vanuit de auditcommissie

6. Aandachtspunten vanuit de auditcommissie

De liquiditeitsplanning voldoet op hoofdlijnen om tot een goede inschatting van het liquiditeitsverloop te komen

De auditcommissie heeft ons gevraagd om na te gaan of de opzet van de liquiditeitsbegroting van HHNK in opzet toereikend is, om te voorkomen dat onverwachte gebeurtenissen een direct nadelig effect op de liquiditeitspositie van het hoogheemraadschap heeft.

De liquiditeitsbegroting wordt in beginsel opgesteld op basis van de begroting en ervaringscijfers met betrekking tot het verloop van inkomsten en uitgaven. Op basis van werkelijk gerealiseerde bedragen wordt vervolgens de liquiditeitsbegroting maandelijks geactualiseerd. In de concernrapportages wordt vervolgens op hoofdlijnen aan het bestuur gerapporteerd over onder andere het liquiditeitsverloop en de financieringsbaten en -lasten.

Op basis van het gesprek wat wij met uw treasuryfunctionarissen hebben gevoerd, zijn wij tot de volgende bevindingen gekomen:

- De maandelijkse frequentie van het actualiseren van de liquiditeitsbegroting lijkt ons passend voor uw organisatie.
- De basis voor het opzetten van de liquiditeitsbegroting is de begroting van het hoogheemraadschap. Er is alleen voor de subsidiebijdragen vanuit het HWBP en de belastingopbrengsten sprake van een actieve informatiestroom vanuit de organisatie naar de treasury afdeling. Bij overige stromen wordt, vanuit doelmatigheidsoverwegingen, reactief, op basis van omvangrijke afwijkingen, gehandeld.
- Er is zo nu en dan sprake van verrassingen, zoals bijvoorbeeld het eerder of later uitbetalen van voorschotbedragen inzake het HWBP of latere betalingen als gevolg van achterlopende investeringen. Met name het kasritme vanuit het HWBP is onvoorspelbaar, zo vernamen wij. Ook in 2025 heeft deze onvoorspelbaarheid zich weer voorgedaan.
- De liquiditeitsplanning en -verloop wordt bijgehouden in een Excel-bestand. In het bestand zitten veel koppelingen naar achterliggende tabbladen waar ontvangsten inzake belastingvorderingen, HWBP-betalingen, salarisbetalingen, aflossingen en rentebetalingen et cetera opgenomen zijn. De bedragen die in deze tabbladen zijn opgenomen, worden ingelezen vanuit de financiële administratie. Bij onze interimcontrole stelden wij vast dat er geen zichtbare interne controle op de juiste en volledige werking van de koppelingen in het bestand plaats vindt en hebben wij de directie geadviseerd om de koppelingen in het bestand zichtbaar te controleren. Bij de controle van de jaarrekening is ons gebleken dat dit advies is opgevolgd.

Beheersing facturatie energiekosten op orde, waarbij aandacht is voor doorontwikkeling

Uw hoogheemraadschap heeft, gezien de aard en omvang van zijn taken, een aanzienlijk energieverbruik. Dit brengt substantiële energiekosten met zich mee, waardoor een zorgvuldige en transparante beheersing van deze kosten van groot belang is. De auditcommissie heeft ons gevraagd hoe de kwaliteit van de facturatie door de energieleveranciers wordt ervaren en of er, bijvoorbeeld door een gebrekkige administratie van de leveranciers, veel correctieboekingen moeten worden gemaakt.

Op basis van onze bevindingen over 2025 constateren wij dat hiervan geen sprake is: er vinden wel correcties plaats, maar deze zijn in aantal en omvang beperkt en beheersbaar. Voor het merendeel van de leveranciers verloopt de factuurverwerking grotendeels geautomatiseerd via het energiemanagementsysteem, wat zorgt voor voorspelbaarheid en een beperkt risico op onjuistheden.

Voor leveranciers die (nog) niet op dit systeem zijn aangesloten, vindt aanvullende handmatige controle plaats. In dat kader zijn verbetermaatregelen ingezet, waaronder het versterken van de vastlegging van controles en het uitbreiden van de controle op alle factuuronderdelen, waaronder ook de verschuldigde energiebelasting. Er wordt sinds 2025 bovendien actief ingezet op betere afstemming met leveranciers en verdere professionalisering van het proces. De ingezette koers is erop gericht om verrassingen te voorkomen, de beheersing verder te versterken en de huidige, overwegend goed functionerende praktijk vast te houden en door te ontwikkelen.

